

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. október 3.

Csütörtök.

XX. évfolyam. 78. szám.

Előfizetési árak:

Égész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ügyében Jancsó Mózes könyvnyomdájába fordulandók.

Hirdetmények díja:

4 ha-áb s petisorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Ütközet előtt.

Három évtized óta nem voltak a választások olyan érdekesek, mint az október 2-án kezdődő választások lesznek. Új viszonyok, új emberek, új irányok mutatkoznak mindenfelé. A szabad választások szellője lengi át az országot. Megszűnt a hivatalos erőszak, korlátok közé szorult a megvesztegetési hajlam, mindenki úgy szavazhat, amint azt a politikai hite és meggyőződése sugallja.

Az emberek, az igaz, csak nehezen tudnak beleszokni az új helyzetbe. Nem egy helyütt nemcsak a kortesek, de a választók is siratják a régi jó időket, amikor még pénzbeli értéke volt a voksnak s korlátokat nem ismert az etetés és itatás.

A régi szellem itt-ott mintha keresztül akarna törni a gátakon, bizonyítékául annak, hogy a nagyobb szabadságra előbb nevelni és szoktatni kell a népeket. Ugy vagyunk a ragyogó szabadsággal, mint a sötétséghez szokott ember a fénylő nappal, meg kell előbb szokni annak éltető sugarait.

Kétségtelen, hogy Széll Kálmánnak a tiszta választásokról táplált eszménye ezúttal még nem fog teljességgel valóra válni, de már most is óriási s erkölcsi jelentőségében szinte megbecsülhetlen eredménynek kell tekintenünk mindazt, ami az új éra kapcsán mutatkozik ezen a téren.

Az etikai mozzanatoknak erősebb alakban való kidomborodása mellett másik nevezetes jelensége a mostani választásoknak a jelöltek nagy sokasága.

Alig van kerület, hol legalább két, de a legtöbben három, öt, sőt ennél is több jelölt ne versenyezne a mandátumért. A tiszta, vagy ha úgy tetszik, az olesó választások a stréberek egész raját zuditották rá az országra. Amily örömmel látjuk, hogy a kormány komolyan veszi a tiszta választásokra vonatkozó ígéretét, épp oly megdöbbenéssel tapasztaljuk, miféle paraziták készülnek kizsákmányolni a kormánynak e nemes intenczióit.

S ha a nemzet jobbjai még idején föl nem világosítják a közvéleményt arról a veszedelemtől, mely a nemzet a kétes egzisztenciáknak a parlamentbe való jutása révén fenyegeti, féltő, hogy az új képviselőház értelmi és erkölcsi színvonala még sokkal csekélyebb lesz, mint — hogy egyebet ne mondjunk — a Bánffy-féle erőszakkal összetoborzott parlamenté.

Nem akarunk előre is rosszsaló ítéletet mondani erről a tiszta választások jegyében

ben alakuló parlamentről, de annyit már most is ki kell jelentenünk, hogy amennyiben a nemzet tulnyomó része felül a strébereknek, a demagógnak és az ámitóknak, olyan képviselőházunk lesz, mely gyengének fog bizonyulni azon nagy gazdasági problémák megoldására, (nem is szólva az előtérben levő többi nagyfontosságú kérdésekről), melyek az Ausztriával való egyezkedés és a külhatalmakkal kötendő kereskedelmi szerződés formájában kerülnek majd a Ház elé. Még szerencse, hogy ezúttal még nem fenyeget komoly támadás bennünket a nemzetiségek részéről.

A harmadik és nevezetes jelensége ennek a választási kampánynak, hogy közel 100 kerületben szabadelvűpárti szabadelvűpártival áll szemben, mint ellenjelölt. Rendszerint ő és új szabadelvűek mérkőznek egymással.

Sokan nagyon aggasztó jelenséget látnak ebben az érdekes ténykörnyékben. Mi magunk is eleinte nem minden aggodalom nélkül néztük a szabadelvű elemeknek egymással való mérkőzését. Attól tartottunk ugyanis, hogy ellenzéki pártok a maguk előnyére fogják kihasználni a szabadelvűeknek ezt a meghasonlását.

Ám, ha látjuk az ellenzék tehetetlenségét s amidőn egész határozottsággal kidomborodik előttünk az a tény, hogy a szabadelvűpárt óriási többségben fog visszatérni a Házba, már sokkal nyugodtabban ítéljük meg azt a küzdelmet, melyet a szabadelvűpárt régibb és új elemei vívnak egymással kint a választó kerületekben.

Inkább ott és most vívják meg ezt a küzdelmet mintsem aztán a párton belül és a Házban viaskodjanak egymással.

Biztosra vehető, hogy legalább is 300 kormánypárti képviselő jut be a Házba, mivel pedig a magyarhoni képviselők összes száma 413, az arány olyan lesz, hogy a szabadelvű párt ismét tulnyomó többségben helyezkedik el az ellenzékkel szemben.

Biztosítva lévén ekként minden eshetőségre a kormánypárt számbeli többsége, teljes megnyugvással látjuk a szabadelvűpárti tisztulási procezzusát, mely a szabadelvűpárti jelölteknek egymással való szembekerülésében jut kifejezésre.

Ami az ellenzék chance-ait illeti, azt hisszük, egyik frakció sem tekinthet valami különös reménységgel a jövőbe; valószínű, hogy a volt nemzetipárti ellenzéki kerületek számának megfelelően, az ellenzék 30–40 kerülettel fog megszorodni.

Ebből valamivel több, mint a fele a Kossuth-pártot fogja gyarapítani, 3–5

taggal talán a dezorganizált Ugron-párt is meg fog szaporodni és 8–10 kerületet a néppárt fog nyerni.

A néppárt pozíciói legerősebbek a felvidéken, ahol egész nyíltan paktál ez a párt a tót nemzetiségekkel. A néppártnak ez a barátkozása a nemzetiségek egyikével különös fontosságot kölcsönöz annak a ténynek, hogy a nemzetiségek is — ámbátor ezúttal még félénken és ingadozva — megjelentek a választási porondon.

Végül még meg kell említenünk, hogy ezúttal már a szociálisták is mint komoly igényekkel föllépő párt jelent meg a porondon. Több mint 25 kerületben állított jelölteket ez a párt, de alig hihető, hogy csak egy emberük is diadalra vigye még ezúttal a szociálisták zászlóját.

Összegeztük ezzel az összes fontosabb jelenségeket, melyek a választásokkal kapcsolatban országsszerte mutatkoznak, melyek a politikai horizonton láthatók.

Vajha városunk polgársága is komolyan szemelődött tartaná e város és a haza érdekét s olyan jelöltnak adná a mandátumot, ki arra multjával, képességével legméltóbb, legilletékesebb.

Az árvaszékek államossítása. A megyei pénztárak államossításával kapcsolatban a kormány az árvaszéki pénztárakat is állami kezelés alá akarja venni. Az erre vonatkozó törvényjavaslat előmunkálatai már teljesen elkészültek a belügyminisztériumban. E terv szerint az árvaszékek kezelése és az árva vagyon megőrzésére már 1902. január hónap 1-től kezdődőleg az állam hatáskörébe tartoznak.

Maylander lemondása. Fiuméből jelentik a Magyar Távirati Irodának, hogy Maylander Mihály podeszt bejelentette állásáról való lemondását a kormányzóknak. Elhatározásának az az indító oka, hogy a kibékülés óta az autonom-párt radikális elemei agítottak Maylander ellen és a város nyugalmát ismét megzavarni törekszének. Erre a képviselőválasztást használják föl. Maylander ugyanis Batthyány Lajos jelöltetése mellett foglalt állást.

VÁLASZTÁSI MOZGALOM.

Még csak 2 nap választja el Kézdivásárhely város polgárságát is a képviselő választás nagy aktusától. Tudvalevőleg három jelölt van felléptetve: Benke Gyula, ki a mult országgyűlésen is képviselte városunkat, szabadelvű, és Dr. Szacsavay Gyula s Kovács János függetlenségi Kossuth-párti programmal. A küzdelem erős lesz. Benke Gyula megválasztásához — azonban, rendes és törvényes körülmények között — kétség nem fér. A szabadelvűpárt napról-napra erősebben tömörül mellette. Dr. Szacsavay Gyula mult szombaton tartotta meg programbeszédét. Kovács János okt. 3-án délután 3 órakor fogja ezt elmondani a városház nagytermében.

Uj képviselők.

A „Székelyföld“ eredeti táviratai.

Sepsiszentgyörgy, okt. 2. 8 óra 40 percz.

Beksis Gusztáv Sepsi Szent-György város szabadelvűparti képviselőjének egyhangulag megválasztott. **Bene István** elnök a mandátumot lelkes beszéddel nyújtotta át.

Bereczk, okt. 2. 8 óra 45 percz.

Dr. Neumann Ármint, szabadelvű programmal, egyhangulag nagy lelkesedéssel képviselővé választották.

Sepsiszentgyörgy, okt. 2. d. 12 óra.

Az illyefalvi választókerületben **Dr. Székely György** eddigi képviselő egyhangulag képviselővé választott.

Nagy-Ajta, okt. 3. d. e. 11 óra 53 percz

Weisz Berthold eddigi képviselő. 566 szavazattal a nagyajtai kerület képviselőjévé választott.

Budapest, okt. 2. d. u. 2 óra 30 percz.

Ma délig 66 szabadelvűparti, 4 Kosuth-parti, 4 pártönkivüli, 1 néppárti, 1 nemzetiségi képviselő választott meg, köztük Széll Kálmán, Lukács László, Hegedüs Sándor, Andrassy Tivadar gróf, Andrassy Sándor gróf, Zsilinszky Mihály, Mikszáth Kálmán, Bárány Szentkereszt György, Baresay Domokos, Fejér Miklós, Antal Gyula stb.

Kovácsna, okt. 3. reggel 8 óra.

Sándor József szabadelvűparti 472 szavazattal a Geréb János 115 szavazatával szemben képviselővé választott. Osinger visszalépett. Választás éjjel 11 órakor végződött.

Budapest, okt. 3. regg. 8 óra.

A fővárosban megválasztottak Falk Miksa, Darányi miniszter, Podmaniczky Frigyes, Berzeviczy Albert, Morzsányi Károly, Sándor Pál (Mezeivel szemben), Vészi József, szabadelvűek, Vázsonyi Vilmos, szociáldemokrata 1500 többséggel (Radoczával szemben); Hock János és Springer Ferenc között pótválasztás lesz.

Brassó, okt. 3. d. u. 12 óra 20 percz.

A mára kitűzött választást a szászokból álló központi választmány — látva

hogy a magyarság jelöltjei: Dr. Vajna Gábor és Réthi Lajos megválasztatása bizonyos — az utolsó perczben október 10-ikére elnapolta. Ez az óriási törvénytelenesség Brassóban nagy izgatottságot idézett elő.

A Kézdivás irhely-vidéki választókerületben. Molnár Józsiás függetenségi, ki a kerületet Béli László lemondása után képviselte, 820 szavazattal **Dr. Sinkovits Ottó** szabadelvűparti 711 szavazatával szemben, tehát 109 szótöbbséggel heves küzdelem után képviselővé választott. Molnár Józsiás átvéve a mandátumot, megköszönte azt; kijelentvén, hogy „30 év alatt a székelyföldi képviselők közül senki sem tett a székelyekért oly sokat, mint ő.“ A választást, melyet Vajna István elnök a törvények szigorú megtartásával rendkívül erélyesen vezetett, a legszebb rendben folyt le.

Sándor József a székely kérdésről.

A székely kérdés a választás küzdelmeiben egyre nagyobb tért foglal le magának. Sándor József, ki nagyszabású programbeszédében a következőket mondotta a székely kérdésről:

„Azon kérdések közt, melyek pénzt kívánnak, itt van első sorban a székely kérdés rendezése. Szerintem a baj alapoka az, hogy a Székelyföld 2.769.908 kat. hold területéből csak 505.088 kat. hold a szántóföld és így a körülbelül ugyanannyi lélekből álló székelysége fejénként csak 1 hold esik.

S mégis azt a népet, mely több mint ezer éve tartja itt ezt a földet, hagyjuk a véletlen és az esélyek prédájának, míg kincseket érő összefogott áldozatunk pl. Brassó városára, ahonnan pártpolitikailag ma is a nemzetellenes magatartás szellője fujdogál. A ruthén kérdésnél nagyobb kérdés van itt s elérkezett az idő, hogy a Székelyföldet közgazdaságilag másodsor is elfoglaljuk a székelyeknek.

Szerencse, hogy erre nézve is egy biztatóbb kornak hajnala dereng. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter bejárta a Székelyföldet és felvette annak ipari, közlekedési tervezetét. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy nemcsak neki, hanem a kormány többi tagjainak is szándékuk van a Székelyföldre nézve rendszeres ákeziót kezdeni.

Ezt a szándékot közelebből a társadalom érdeklődése is támogatja. Egyik kolozsvári forgalmi és egy budapesti mezőgazdasági egyesület kongresszus tartásával óhajta a székely kérdést elodázhatatlanul napirendre hozni. A székely társaságok megmozdulása is a szeretet uri szentvacsorájának megindulását jelképezik s vihar és élet lesz ebből, akárki megállása, amelyet többé feltartóztatni nem lehet.

Rá kell térni a székely körvasut, a galaczi összeköttetés, a földhitelintézet, háromszéki vasut kisajátítása, földvári vasut, Oltszabályozás, a telepítés helyett az itthon való megélhetés, az erdő-, bányás és gyáripár teremtése, szállítási kedvezmények, a kis- és kézműipar, valamint a házi ipar megmentése, fűrdőgy, szövetkezeti ügy, kulturális és közgazdasági tanintézetek létesítése, a Romániába kimenő magyarság szellemi, erkölcsi és anyagi érdeke megővése, erdő-, legelő- és tagosító törvényeink székely jogi természet szerinti alkalmazása, közmunkák elrendelése stb. részletintézkedéseire, melyekkel a kongresszus az érdekelt tárczaminiszterek képviselőinek valószínű jelenlétében — s talán éppen itt Háromszékben — ugyanis nem sokára érdemileg foglalkozni fog. De egyet állítok, s ez az, hogy pénz kell ide és pedig az államköltségvetés felvett rendszeres összeg, mely nélkül a székely kérdés terén csak a platonikus kívánságok mesgyéjén maradunk.

Társadalmilag is ezzel a kérdéssel óhajtanék foglalkozni, ami még életemből és munkabíró erőmből hátra van.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

A Magyarságot, mely ez időszert nemesak a legolcsóbb napilap Budapestén, de egyike is a leggondosabban szerkesztett újságoknak, jó szívvel ajánljuk olvasóink figyelmébe. E lapnak mostantól kezdve Benedek Elek a felelős szerkesztője, a magyar családok kedvelt írója, Györffy Gyula orsz. képviselő a főszerkesztő és Jancsó Benedek, a nemzetiségi ügyek ez alapos ismerője a főmunkatársa. A Magyarság a székely-kérdés e nagy nemzeti kérdés napirenden tartása mellett, eziméhez híven az egész magyarság érdekét szolgálja, a régi jó magyar erkölcsök visszaállításán munkál és a végből a szerkesztő szigorúan ügyel arra, hogy a Magyarságot az ifju nemzedék is erkölcsi veszedelem nélkül olvashassa. Erre kezesség Benedek Elek neve, írói multja. Az ő táborába válogatott írói gárdát gyűlt össze. Az ország minden részéből kétszáz tollforgató ember ajánlotta fel e nagy, szép munkában való részvételét s a belső munkatársak, tárczairók válogatott gárdája támogatja állandóan, így: Bedő Al-

T Á R C Z A.

Azok a férfiak, azok a nők!

KÉT LEVÉL.

II.

Les Frenes Szombot.

Édes kicsikém, te sok minden okosat mondsz nekem, de azért még sines igazad. Nekem is úgy fájt, engem is úgy bántott — ép úgy mint téged — a férfiak udvariassága; de most, hogy özvegy vagyok, hogy nem vagyok már csinos sem, most már minden minden egyéni elfoglaltságtól figyelhetek meg egyet-mást s így is rájöttem arra is, hogy a férfiak nem is mindig udvariasak, a nők azonban mindig, hogy úgy mondjam, durván viselik magukat. Mi azt hisszük, hogy minden szabad nekünk, hogy minden megillet bennünket és kész örömmel követünk el olyat, mit az illetudásnak az az ellemi foka is tilt, anelyről te oly szenvedélyvel beszélsz. Én ellenkezőleg azt hiszem, hogy tekintve a mi viselkedésünket, épen a férfiak nagyon méltányosak velünk szemben. Egyébiránt, kicsikém a férfiakat mi tesszük olyanná, mint a milyenek. Egy olyan társaságban, ahol a nők igazi, előkelő hölgyek lennének ott a férfiak is tudóának megfelelően viselkedni. Csak gondolkozz egy kissé.

Két asszony találkozik az utcán; micsoda magatartás, micsoda megvető szempillantások! Micsoda vizsgáló és elítélő bölintások! S ha a gyalogjáró szűk, azt hiszed, hogy egyik utas engedne vagy pardont mondana? Soha! Ha két férfi találkozik egy szűk utcácskában, köszöntik egymást, aztán odébb állnak; de mi egymásnak megyünk, szemtől-szembe állunk és bámuljuk egymást. Vagy nézz meg két asszonyt, akik barátójuk ajtaja előtt a lépcsőn találkoznak. Beszélgetni kezdenek és szeltemben elfoglalják az egész lépcsőt. S ha valaki jön a hátuk mögött azt hiszed, elmozdulnak csak egy tapodtatnyit? Soha, soha!

Multkor, mielőtt elmentem Párisból, éppen a te férjeddél — elmentem ebédelni a Champs Elisées egy vendéglőjébe. Minden asztalnál ettek és a pinceszér kért, hogy várjunk egy kicsit.

Egy előkelő külsejű öregasszonyt láttam ott, ki már fizetett s már már elakart menni. Megpillantott, végig nézett rajtam és nem mozdult. Több mint egy negyedórát maradtam ottan mozdulatlanul, miközben a keztyűjét huzogatta és nyugodtan nézegette azokat, kik ép úgy, mint én, helyre vártak. Két fiatalember is volt ott, akik, mibelyt észrevettek, gyorsan hívták a fizetőpinczért, felajánlották nekem a helyüket és a visszajáró aprópénzt is állva várták meg. És gondold meg, kedvesem, hogy én már nem vagyok szép mint te, hanem öreg és megöszült már a hajam.

Bennünket kellene illetudásra tanítani, de ki vállalkozik ilyen herkulusi munkára? Te Etratté-

ról írsz nekem és olyan emberekről akik szeretnek zajoson lenni. Rám nézve már elvesztet az a vidék, de valamikor mégis jól mulattam ottan. Csak egy-néhányan voltunk ott igazán élni tudó emberek, köztünk egy pár művész ember is. Akkor még nem volt az az ostoba kaszinó, ahol az emberek kiforgatják magukat, suttognak, izetlenül tánczolnak, halálisan unatkoznak és mi csak arra gondolunk, hogy hogyan töltsük el vigan estéinket. És találd ki, mit ajánlott valamelyikünk férje? azt, hogy menjünk el táncolni minden éjjel a környék tanyájára. El is mentünk jóesomóban egy verklivel, anelyet pamutsapkával a fején, La Potteoni a festő hajtott, mögötte két ember lámpával. Mi pedig mentünk utánuk és kiabáltunk, kacagtunk bolondul. Félkeltettük a tanyai koresmárost és egész személyzetét. Még hagymalevest (jaj!) is főztünk és aztán táncoltunk az almafák alatt a verkl hangjai mellett. A kakasok kukorékoltak ójukban és hallok tuk a lovakat is mozgolódnai azalmájukon. A vidék üde szele elhozta a frissenn vágott széna illatát.

Ó, mily messze, messze is van ez. Bizony már harmincz éve.

Nem akarom édesem, hogy eljőjj a vadászat első napjára. Mért rontsuk el a mi barátaink jó kedvét, mért adjunk rájuk feszes, divatos ruhákat ezen a kedves falusi ünnepen! Bizony, így rontja el az ember a férfiakat, kicsikém.

Csókol öreg nénéd
Geneviève.

bert, Gaál Mózes, Jakab Ödön, Petelei István, Földes Géza, Geley József, (segédszerk.), Lengyel Laura, Szana Tamás, Csulak Lajos. Tarcasfalvi Albert, K. Simó Ferenc, Rapp Viktor, stb. A Magyarországon minden nap kora délután jelen meg 8—12 oldal. Vidékre 14 korona, Budapesten 12 korona egy évre az előfizetési ára, tehát a szegény ember is járathatja. A Magyarországi kiadóhivatala: Budapesten, VII. kerület, Szentkirályi utca 28a

Kongresszus induló. A zenetanárok első kongresszusa emlékére teljesen magyar motívumokkal új indulót szerkesztett zongorára Erdélyi Dezső zeneszerző. A czimlapot gróf Szapáry Pál arcképe ékesíti, kinek ajánlva is van. E remek kiviteltű s igen szép dallamu induló előre láthatólag rövid idő alatt közkedvelté válik. A jövedelem 25%-a a zenészek nyugdíj alapja javára fordítottatik, miért is a nagy közönség figyelmébe ajánljuk. Kapható: III. kerületi Zene-Conservatorium igazgatóságánál (Lajos utca 84.) Budapesten ára: 1 korona 60 fillér.

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A marosvásárhelyi kir. ítélőtáblához elnöki titkárrá Dr. Pozsonyi Gábor, marosvásárhelyi kir. törvényszéki bíró nevezett ki.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatási min. kir. miniszter közdivásárhelyi Molnár Kálmán sz. Kozma Ilona monori áll. isk. tanítónőt áthelyezte a csömörpusztaszentmihályi áll. népiskolához.

— **Új tanítónő.** A szászfalvi róm. kath. népiskolához, Selmecz Erzsébet távozásával megüresedett rendes tanítónői állásra Gf. Majláth Gusztáv püspök Szabó Annát, Szabó Sándor kézdiszentléleki k. tanító jeles képzettségű leányát nevezte ki, a ki állását szept. 30-án már el is foglalta. Gratulálunk.

— **A nőegyesület halála.** A kézdivásárhelyi jótékony nőegyesület felhasználván Benke Gyula urnak városunk volt országgyűlési képviselőjének itt időzését, a napokban Székely János második elnök vezetésével 15 tagú küldöttség által fölkereste őt s azon sok oldali erkölcsi és anyagi támogatását, melyben a nőegyesület által létesített polgári leányiskolát több ízben részesítette, hálás köszönetét nyilvánította. Benke Gyulát kellemesen érintette, hogy a város kulturágyeinek s abban a polgári leányiskolának jövőben is — minden körülmények között — készséges támogatója leendő.

— **Vakmerő rablás.** Megbotránkoztató rablást követelt el eddig ismeretlen tettes a kézdivásárhelyi-kantai róm. kath. templomban. A főoltárszekrényből a ort eüstből készült gazdagon aranyozott oltári szentségtartót ellopták. A szentségtartó legutóbb szept. 8-án volt használatban; az oltárszekrény le volt ugyan zárva, de szokásként a kulcs a zárban volt. A szent év miatt májustól novemberig a templomnak nyitva kell lennie, hogy a hívek bármely időben látogathassák a templomot s így történt a lopás egészen szabadon és észrevétlenül. A borzasztó cselekedetet okt. 1-én este 6 órakor vette észre Tamási plebános az esti ájtatosság kezdetekor. Nem találunk szavakat a hallatlan tett elítélésére, egyszerűen felhívjuk a közügyelmet rája azzal, hogy városunk polgársága legyen segítségére a rendőrségnek a tettes kinyomozásában. A ki nyomra vezet: annak részére Tamási plebános 50 kor. jutalmat tűzött ki.

— **Inségkölcson a székelyeknek.** Inség kölcson adott Hegedüs miniszter az Udvarhely megyeieknek, hogy az árvíz által sújtott székelység az éhínségtől megmentessék. Hír szerint a többi miniszterek is hozzájárulnak ehhez. Amíg ez megtörténik, addig a megye kölcsonból fedezi az utunkára fordítandó kölcsonöket.

— **A pápa.** A római Avantí című és más lapok biztos értesülései szerint is a pápa állapota szerfelett aggasztó. A vatikánban ezt ugyan nem ismerik be és a hivatalos jelentések nap-nap után arról számolnak be, hogy a pápa az 6 magántermeiben hány biborost fogadott és milyen fontos államügyeket tárgyalt velük. Beavatott körökben az a vélemény, hogy a pápa nem beteg ugyan, de oly gyöngy, hogy járásra, beszédre egyformán képtelen és minden pillanatban attól lehet tartani, hogy eszöndes álomban költözik el a lelke.

— **Bucsuzó lelkész.** Megirtuk volt annak idején, hogy a nagy-borosnyói ev. ref. egyház ki-

tűnő lelkészét, Incze Lajost Szilágyi Somlyóra egyhangulag megválasztották. A kitűnő egyházi szónok tegnap bucsuzott el volt híveitől s a gyönyörű, szívből jövő prédikáció elhangzása alatt nem egy szemben ott csillogott a szeretet könnye. Incze Lajos távozása, míg határozottan veszteség Nagy-Borosnyó egyházi és társadalmi életében, addig őszintén örvendünk a jeles tulajdonságokkal megáldott lelkész előrehaladásán. Hívei közül a bucsuzó lelkészt számosan elkísérték Sepsiszentgyörgyig, ez által is dokumentálva a köztük fennállott meleg szeretetet.

— **Emke-levelepapírok.** Köztudomásu, hogy mekkora sikert ért el az Emke külföldi és osztrák gyűjtők kizsorigatása tekintetében az Emke-gyűjtők forgalomba hozatalával. Tény ugyanis, hogy mióta az Emke-gyűjtők forgalomba jöttek, más hazai gyűjtő-gyűjtemények versenye folytán is a külföldi behozatal e nemből 50%-kal apadt. Ezen a szép példán felbuzdulva a Rigler J. Ede féle papírneműgyár r. t. Budapestről az Emke engedélyével szintén hazai készítésű Emke-levelepapírokat hozott forgalomba 5 féle kiállításban, főm csontpapíron az Emke vízjeggyel betűvel ellátva. Ezen Emke levelepapírok igen csinos kiállításban találhatók megfelelő kereskedésekben. Tekintettel, hogy Magyarországra a külföldről csak papírneműekben 8.000.000 K. áru behozatal van s hogy a Rigler cég ezen hazai Emke levelepapírok után is az Emke kulturális céljaira szintén 5%-ot ad: kettős hazafias kötelesség ezeket az Emke levelepapírokat fogyasztani s kéri az egyesület, hogy a kereskedésekben a hazafias magyar fogyasztó-közönség ilyen levelepapírokat követeljen. Mert a kereskedők szívesen tartják az árut, ha a közönség keresi és követeli.

TANÜGY.

Váratlanul-e, vagy bejelentve?

Irtá: Bodali Pál.

I.

Egy iskolai év küszöbén állunk — a múlt és jövő határánál. Időszerű hát, hogy a magába szállás gondolataival néhány percze e pontnál megálljunk. S habár e lap nem éppen tanügyi kérdéseknek organuma: engedje meg a tekintetes szerkesztő ur, hogy alkalom szerűségénél fogva, különösen pedig azon okból, hogy a tanügy és a társadalmi kérdések szolgálatában áll. . . . számithassak szíves közlésére.

Jelen soraimban oly kérdéshez kívánok szólni mely tanügyi jellege mellett a társadalmat alkotó műveltebb osztályt is érdekelheti.

Foglalkozni akarok ugyanis az iskolalátogatás mikéntjével. Cikkekem aktuálissá teszi, azt hiszem Wlaciits miniszter legújabb rendelete, melyet a kir. tanfelügyelőkhöz a napokban ép az iskolák látogatása tárgyában adott ki. Lehet, hogy e kérdés feletti disputa magasabb tanügyi személyek jogköréhez tartozik, de mivel e kérdésben a tanítás intenzitásának, s így a társadalmi szellemi életnek is egyik eszközét látom benne, a melyhez hozzászólni már nekünk is nemcsak jogunk, de kötelességünk is: a következőkben foglalom össze e kérdésfelelő nézeteimet.

Előre kijelentem, hogy álláspontomat nem e kérdés tisztázásából a tanító ilyen, vagy amolyan előnyére irányuló elv vezérli, a mi hozzászólásom végeredményéből is megítélhető. Egy pszichológiai momentum, s a tanfelügyelet eddigi szervezete az, mely e kérdéshez leendő hozzászólásra indít.

A tanügyi férfiakat e kérdés két táborra osztja. En azonban egyik párthoz sem tartozom, mert az iskolalátogatás kérdése a tanügyet mozgató erőnek olyan tengelye, mely körül száz, meg száz alakban foroghatnak a különböző variációkban megfigyelt vélemények anélkül azonban, hogy végleges megoldásra juttatná e témát.

En a saját magam pártjához tartozom, melyet egy lélektani megfigyelés vezet az elfoglaltan objectivitás, s e kérdés feletti gondolkodásom kapcsán.

Indokaim e kérdésben a következőkbe foglalom össze.

A kik a tanfelügyelői iskolalátogatást figyelemmel kísérik, mindnyájan egyetérthetnek velem abban, hogy a látogatások felmerült kérdésekre adandó feleletek legnagyobb részét mindig a tanító adja meg, vonatkozzék bár e kérdés az iskola kül-, vagy beléletére vagy az adminisztrációra. Ha a megjelent gondnoksági, iskolaszéki, vagy előjárósági tag ki tud is sütni a kérdésre vagy egy feleletet,

annak is legtöbbször a tanító a szócsöve. Ezen állításom leginkább a falusi iskoláknál nyer beigazolást, én szívesen adódom elismeréssel az igen tiszteletitka kivételeknek.

Mert valljuk meg nyíltan, hogy a jelen szervezet mellett ki az iskola lelke, ha nem a tanító? a gondnokság, iskolaszék munkáját ki végzi, ha nem a tanító? az előjáróság iskolaügyben kinek támaszkodik a segítségére, ha nem a tanítóéra?

Ha tehát elismerjük, a mit el kell ismerni, hogy az iskola összes ügyeiben a tanító a mozgató erő az élet, talán a minden; s így teljesen az ő egyéniségéből állapítható meg a látogatásnak ilyen, vagy amolyan eredménye: akkor a látogatásnak váratlan, vagy bejelentve módját tisztán a tanító egoizmusától tegyük függővé. Ismétlem tehát. A tanító egyéniségében rejlő hivatás szeretet, lelkiismeretesség és pontosság logyennek e kérdés eldöntésében az irányelvek.

Egyik iskolából a váratlan vendég is kellemesebb benyomással távozik, mint a másiktól a bejelentett; s éppen ez az oka, hogy e kérdés körül csak kerengnek a vélemények; s ezért nem tartozom én egyik párthoz is, mivel e kérdés felelő nem lehet végleges és határozott ítéletet hozni, míg a tanítóságot egy szellem nem lengi át.

NYILTÉR.)*

Nyilatkozat.

Alulírott kézdivásárhelyi választó polgárok a mai napon fölkértük Benke Gyula urat, a kézdivásárhelyi szabadelvű párt képviselőjelöltjét, hogy előttünk nyilatkoztassa ki, akár a múlt 1896. évi, akár a mostani képviselőválasztás alkalmával, akár időközben bármikor kapott-e tőle Kovács János, a függetlenségi és 48-as párt mostani képviselőjelöltje pénzt, vagy pénzértéket, azért, hogy neki politikai szolgálatokat tegyen titokban, és egyáltalában van-e közte és Kovács János között ilyen természetű viszony. — Okot ezen fellépésünkre az adott, hogy pár nap óta Kézdivásárhelyen egy kortes vers forog, a mely Kovács János ellenében azon aljas vádat foglalja magában, hogy ő a múlt választáskor 4000 forintot kapott Benke Gyulától, és jelenleg is pénzért szerepel Benke Gyula érdekében a politikai mozgalmakban. — Midőn ezen galád gyanúsítások való, vagy valótlán volta felelő mai napon Benke Gyula urat megkérdeztük, célunk az volt, hogy a legilletékesebb és leghitelesebb forrásból kapjunk kétségbe vonhatatlan felvilágosítást.

Benke Gyula ur kérdésünkre mi előttünk határozottan kijelentette, hogy Kovács János ur tőle soha sem pénzt, sem pénzértéket nem kapott, neki soha semmiféle politikai szolgálatot nem tett, vele semmi ily sápmérszerűtől összeköttetése nem volt soha és most sincsen, és minden ezzel ellenkező állítás hazug gyanúsítás.

Hogy ez valósággal így történt előttünk, annak bizonyosságára kiadtuk ezen sajátkezü aláírásunkkal megerősített nyilatkozatot.

Kelt Kézdivásárhelyen, 1901. évi szeptember 30-án. Dr. Török Andor, Dr. Vargha Béla, Dobay János, Jánosó Sámuel, Dr. Dávid János, Frenkel Emánuel, Kölcse László.

*) E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal a szerk.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.
Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jánosó Mózes.

Hirdetések.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak

Locomobil és gőzszéplőgép-készletek
továbbá járgány-éséplőgép, lóheré-éséplők, tisztító-rosták, aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

Columbia-Drill
legjobb sorvetőgépek, zecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árajegyzék kívá-
natra ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ le-nagyobb
locomobil- és széplőgép-gyára.

Sz. 1605 eln.
1901.

Árlejtési hirdetmény.

A kézdívásárhelyi kir. törvényszék hivatali helyiségeinek fűtésére az 1902-ik évben 227 köbméter, a kir. ügyészség hivatali- és fogházhelyiségeinek fűtésére 104 köbméter, a kézdívásárhelyi kir. járásbíró-ság hivatali helyiségeinek fűtésére 57 köbméter, a kovásznai kir. járásbíró-ság hivatali helyiségeinek 89-50, — a fogházhelyiség fűtésére 26-40 köbméter, a sepsiszentgyörgyi kir. járásbíró-ság hivatali helyiségeinek 126-10, — a fogházhelyiség fűtésére 50-47 köbméter, a nagyajtai kir. járásbíró-ság hivatali helyiségeinek 43, — a fogházhelyiség fűtésére 26-92 köbméter tüzfűtési szállítása iránt a folyó hó 25-én megtartott árlejtés eredményre nem vezetvén — az árlejtés újabb megtartására határidőül a folyó évi október hó 17-dik napjának délelőtt 9 órája alólírott törvényszéki elnök irodájában ki-tűzetik.

Miről vállalkozók azon figyel-meztetéssel értesítettnek, hogy

a) a törvényszék, kézdívásárhelyi kir. járásbíró-ság és kir. ügyészség hivatali helyiségei, valamint a kir. ügyészség mellett lévő fogház részére szükséges tüzfűtési együttes szállítása iránt külön;

b) a kovásznai, sepsiszentgyörgyi és nagyajtai járásbíró-ságok hivatali és fogházhelyiségei részére szükséges mennyiség szállítása iránt járásbíró-ságonként külön-külön is tehető ajánlat.

Kötelesek vállalkozni kívánók azon esetben, ha a fennebb a), b) pon-tokban felsorolt összes helyiségek ré-szére szükséges tüzfűtési mennyiség szállítását együttesen elvállalni óhajt-ják, 267 korona bánatpénzt, ellenben csak az a) pont alatti helyiségekre vonatkozólag tett ajánlat esetében 140 korona, — a kovásznai járásbíró-ság és fogház részére tett ajánlat esetében 41 korona, — a sepsiszentgyörgyi járásbíró-ság és fogház ré-szére tett ajánlat esetében 62 ko-rona, — és végül a nagyajtai járás-bíró-ság és fogház részére tett aján-lat esetében 24 korona bánatpénzt az árlejtés megkezdése előtt kész-pénzben, vagy ovadékképes értékpa-pirban letenni. Kellő bánatpénz-zel ellátott zárt ajánlatok is elfo-gadtatnak az árlejtés megkezdése előtt.

A főtételek ezen törvényszék el-nöki irodájában, valamint az itteni ügyészség, a helybeli, kovásznai, sep-sziszentgyörgyi és nagyajtai kir. járásbíró-ságoknál megtekinthetők.

Kézdívásárhelyen, 1901. szept. 26.

(135. 2—3.)

Solióm,
törvz. elnök.

Két fiu

jó családból való felvétetik; egyik nyomdász, a másik könyvkötő tanulónak
Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában.

131.564. VII. a. sz. m. kir. Belügyminis. ter.

Erdély legkitünőbb új ásvány- és gyógyvize: Bodok sűtőpataki

„VILMA-FORRÁS.”

A „Vilma-forrás” vize egyike a legkedvezőbb vegyi ösz-szetételű földes alkalikus ásványvizeknek. Mint gyógyviz or-vosi tekintélyek által javálva van: a légző szervek és gyomor hurutos bántalmainál, emésztési hiányoknál, étvágytalanság-nál, a húgyszervek hurutos bántalmainál, csont képződésnél és Brigh kóránál stb.

Mint élvezeti víz kristály tisztasága és kellemes savanykás zénél fogva páratlan ásványviz.

BIZONYÍTVÁNY.

A sűtőpataki „Vilma-forrás” ezim alatt forgalomba lévő gyógyvizet sikerrel alkalmaztam mind ama betegségekke szemben, melyek ellen hasonló összetételű ásványvizek szoktak alkalmaztatni.

Kolozsvárt, 1901. április 12-én.

professor Dr. Purjesz Zsigmond s. k.

Főraktár: Kovács Sándor urnál Kézdívásárhelyen.

Szétküldési központ: Sepsi-Bodok.

Barabás Ferencz,

21. 15—0. gyógyszerész a „Vilma-forrás” kezelője

A t. butorvevők

becses figyelembe van szerencsém ajánlani Kézdívá-sárhelyi az ev. ref. templommal átellenben nagy vá-lasztékban felhalmozott

butor raktáramat,

a hol állandóan raktáron vannak: szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezések, ruha és étsszekrények, szalon- és ebédlő asztalok, ágyak, mosdó és éjjeli szekrények; továbbá: magas, félmagas, háts és ho-verő díványok, garnitúrák, matracok, fali és fo-letti tükrök, nád, és préselt ületű hajlított székek, ablak carnások, stb., melyeket mind honi gyárakból szereztünk be, azon helyzetben vagyok, hogy azokal-olesó árak mellett a legszebb kivitelben árusíthatom el.

Kitűnő tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
but. raktáros.